

A huszmillió beruházási kölcsön.

Azoknak a tárgyalásoknak eredményéből, amelyeket *Balogh* Károly tanácsnok a huszmillió beruházási kölcsönre vonatkozólag folytatott, azt látjuk, hogy a wien intézet 50 éves 5.4319%-os annuitásos kölcsönt ajánlt, amelyet a fokozati bélyeg és szelvény bélyegilleték miatt 5.44%-ra kerekített ki. Az árfolyam 91%-os, vagyis a hiányzó 9%-ot 50 évre felosztva 0.18%-ot kapunk, a kölcsön tehát 6.62%-ba kerül, illetve valamivel többbe, mert a levonásba helyezett 9%, vagyis 180.000 koronának 100 fél évre beosztott lerovásának mai értéke, jóval magasabb. De még így is előnyösnek mondható az ajánlat, mert az állam sokkal drágábban kap rövid lejáratú kölcsönöket és mert Budapest a 80 milliót is sokkal drágábban szerezte meg, végül mert Páris városa a Kuhn, Loeb és társai amerikai bankcég-től is drágábban kapott 50 milliót.

Most mindössze arra kellene törekednünk, hogy ez a kölcsön ne legyen még drágább. Ugyanis látjuk, hogy a wien intézet bekebelezés ellenében adja a pénzt; a bekebelezéshez okirat és bekebelezés szükséges. Ha ez még december 1-je előtt fogantatosíttatnék — amire nincs ugyan alapos kilátás — jelent ez: II. foku okirati illeték címén 62.500 koronát, bejegyzési illeték címén (ha csak 500.000 korona költségbiztosítékot veszünk figyelembe) 143.500 koronát, valamint legalább is 4000 koronát telekkönyvi kivonati és kataszteri kivonati hitelesítési bélyegköltségben, összesen kétszázezer koronát, tehát a kölcsönösszegnek mintegy 1.05%-át. Ha azonban az okirat december 1-je után állíttatnék ki, úgy az okirati bélyeg maga körülbelül 125.000 koronára rug majd.

Ennek a horribilis összegnek az elengedése iránt kellene a városnak és országgyűlési képviselőinek munkálkodniok. Ha a törvényhozás némely városnak kötvénykibocsájtási jogot ad és e mellett bélyeg- és illetékmentességet, akkor azt hisszük, Szeged városának akár pénzügyminiszteri rendelettel, az utólagos törvényhozási jóváhagyástól feltételezetten, akár más alakban megadhatja ehhez a huszmillió kölcsönhöz és az annak felvételéhez szükséges előiratokhoz (kataszteri és telekkönyvi kivonatok) a teljes bélyeg- és illetékmentességet. Annál inkább megteheti ezt az állam, mert Szeged városa épügy, mint az összes városok, a háboru alatt oly gazdasági és pénzügyi megpróbáltatásoknak voltak kitéve, jövedelmük és jövedelmi forrásaik annyira megcsappantak, hogy az állam tőlük az államjövődlem ilyképeni fokozását nem kívánhatja. Legkevésbé akkor, amikor — mint ezt Szeged városánál tapasztaljuk — bölcs előrelátással igyekszik a város vezetősége a jelenlegi pénzűsből tőkét kovácsolni, a mostani konjunkturákat aránylag olcsó kölcsön szerzésére felhasználni, hogy maiban, amikor a lövészárkok lakói hazakerülnek: itt munkát és keresetet találjanak és így az állammal szemben megnyíló adófizetői kötelességüknek is megfeleljenek.

És mert a tanács a kormány előzetes hozzájárulását iparkodik már most a felveendő kölcsönhöz megszerezni: szükséges, hogy evvel egyidejűleg a bélyeg- és illetékmentességet is biztosítsa ehhez a hitelmivel.

Gál Miksa.

Érdekes és értékes tájékoztatást ad a kölcsönről az itt következő cikk, amelyet egy másik szegedi pénzintézet vezetője írt:

A Bodencreditanstalt által Szeged város részére tett kölcsönajánlatot két szempontból kell elbírálnunk. Első sorban az a kérdés, vajon ezen kölcsönajánlat a jelenlegi viszonyok között és az adott lehetőségek mellett előnyös-e a városra nézve s így annak elfogadása javasolandó-e vagy sem?

Erre nézve a feleletet igen könnyen és egész határozottsággal megtaláljuk egyszerű összehasonlítás után, összehasonlítván ezen ajánlat feltételeit más — számításba vehető — pénzintézetek által tett ajánlatok feltételeivel. Ha ezt tesszük, azt látjuk, hogy a Bodencreditanstalt ajánlata jóval előnyösebb a budapesti pénzintézetektől beérkezett ajánlatoknál. Sőt, ha összehasonlítjuk a Bodencreditanstalt által megszabott feltételeket azokkal a feltételekkel, amelyek mellett Budapest székesfővárosa nemrégiben 80 millió koronás kölcsönét felvette, úgy azt találjuk, hogy Szeged város 0.65%-kal kevesebb kamatot fizetne a Bodencreditanstaltnak az igénybe veendő kölcsön után, mint amennyi kamatot Budapest székesfőváros fizet kötvénykibocsátás után felvett kölcsöne után. Ez a 0.65% kamatkülönbözet pedig a huszmillió kölcsönnél évi 130.000 korona megtakarítást jelent. Mindezek alapján egész határozottsággal lehet állítani, hogy a Bodencreditanstalt ajánlata a mai viszonyok mellett igen kedvező a városra nézve.

A második kérdés az volna, vajon ajánlatos-e ezt a kölcsönt a jelen időpontban felvenni és nem volna-e célszerűbb annak felvételét a háboru utáni időre halasztani? Erre a kérdésre már nem oly könnyű határozott választ találni, mert hiszen ennek a kérdésnek elbírálásánál csak lehetőségekre, várható fejleményekre vagyunk utalva, amelyek bizony a háboru után egészen más módon is valósulhatnak meg, mint ahogyan mi azt ma elképzeljük. A valószínűség mellett szól, hogy a háboru után bekövetkező időszakban hosszú lejáratú kölcsönök a mai-

nál kedvezőbb feltételek mellett nem igen lesznek kaphatók. Nem képzelhető el ugyanis, hogy a záloglevél kibocsátással foglalkozó pénzintézetek 4 és fél % és 5%-os zálogleveleiket a ma érvényben levő árfolyamok mellett a háboru befejezése után is el fogják tudni helyezni a külföldi piacokon, mikor 5 és fél % és 6%-os állampapírok fognak ugyanott — horribilis összegekben — elhelyezést keresni. Ma még szívesen veszi a semleges külföld 4 és fél %-os zálogleveleinket 92—93%-os árfolyamokon, mert a háboru befejezéséig s az új hatalmi viszonyok kialakulásáig tartózkodik a háborus jellegű állampapírok vételétől s előnyben részesíti a kisebb kamatozást nyújtó, de jelzálogbiztosítéki alappal bíró magánkötelezvényeket (zálogleveleket) az egyes államok kötelezvényeivel szemben. A háboru befejeztével azonban ezen megkülönböztetés azonnal megszűnik s az állami kötelezvények ismét elfoglalják a külföldi tőkepiacoknál azt az elsőrangú pozíciójukat, amely az ugynevezett tőkebefektetési értékpapírok között azokat mindig megillette.

Valószínű tehát, hogy a külföldi tőkepiac a háboru befejezte után csak az esetben fog magyar vagy osztrák zálogleveleket vásárolni, ha azok legalább is oly kamatozást fognak nyújtani, mint az 5 és fél és 6%-os magyar, osztrák, német, francia, angol stb. állampapírok.

Ezért nem valószínű, hogy a záloglevél-kölcsönök feltételei a háboru befejezése utáni időszakban kedvezőbbekké válnának a mai feltételeknél s ezért indokoltnak látszik az a vélemény, hogy a Bodencreditanstalt kölcsönajánlatának elfogadása és igénybevétele a városra nézve csak előnyös lehet.

Wilson a jövő békéjéért.

Newyork, október 27. Wilson nagy beszédet mondott arról, hogy alakítsák meg a népek szövetségét a háboru befejezése után a béke fentartása érdekében. — Ez az utolsó világháboru, — mondotta Wilson, — amelyet az Egyesült Államok elkerülhetek. A nemzet legyen elkészülve, hogy szükség esetén fizikai erejét is használni kell, hogy hozzájáruljon a jövő háboru elhárításához.

Asquith Románia sulyos helyzetéről.

Rotterdam, október 27. A Reuter-ügynökség jelenti: Az alsóházban Asquith miniszterelnök Carson egy kérdésére a román helyzetről a következőket mondta:

— Nem tartom lehetségesnek és kívánatosnak, hogy e pillanatban Románia katonai helyzetéről többet mondjak, mint azt, hogy úgy az angol kormány, mint valamennyi szövetségese a legnagyobb figyelmet fordítja erre a kérdésre. Hetek óta minden lehetőséget megteszünk és megteszünk ma is, hogy Romániában küzdő vitéz bajtársainkat támogassuk. Remélem, hogy nem engedjük magunkat át túlzott pesszimizmusnak. Franciaországban, Nagybritanniában, Oroszországban és Itáliában úgy a múltban, mint a jelenben történtek és történnek közös intézkedések. Megteszünk mindent, ami módunkban áll, hogy Romániát függetlenségéért vívott harcában támogassuk.

Orosz jelentés a románok visszavonulásáról.

Stockholm, október 27. Az orosz vezérkar jelenti: Román harcra: Az ellenség meg-

támadta a román csapatokat Predealnál, a Targulin-völgyben, Kimpolung mellett és a Jin-völgyben. A román csapatok kénytelenek voltak kissé visszavonulni.

Dobrudzsában folytatódik az ellenség támadásai. A román csapatok és a mieink harcra kénytelenek visszavonulni észak felé és kénytelenek voltak feladni a Csernavoda—Tasavlu vonalat.

250 új német buvárhajó.

Bern, október 27. A *Ruszkij Invalid* írja: A sajtó becslése szerint Németország a háboru alatt 250 új buvárhajót épített. Ennyire taksálta a buvárhajó-szaporulatot maga Bülow herceg is és egyszerű számítás meggyőz arról, hogy ez az állítása nem dicsekvés. 1914-ben Németországnak 30 buvárhajója volt a tengeren s ugyanannyi a dokkokban építés alatt. Hamar kitűnt a buvárhajók fontossága és nélkülözhetetlensége, ezért már korán beszüntették a sorhajók építését s minden hajógyár buvárhajó készítésével foglalkozott. Állandóan legalább száz egynéhány német buvárhajó épül. Egy-egy buvárhajó építése 9—10 hónapig tart s így könnyen kiszámítható, hogy Németországnak legalább 250 új buvárhajójának kell lennie.

Angol lap sürgeti a békefeltételek közzétételét.

Hága, október 27. A *Westminster Gazette* írja: A miniszterelnök jól tenné, ha meghatározott formában közölné a négyes-szövetség tulajdonképeni békefeltételeit. A legjobb alkalom volna erre a közeli lord-major-banquet, amelyen Asquith ugyis beszédet mond.